

Pitsiprovokaattori ravistelee perinteitä

Luokanopettajaksi opiskeleva Tarmo Thorström valitsi erikoisalakseen tekstiilityön, koska oli siinä huono. Nyt langoilla improvisointi on paras keino tyhjentää pää.

Aino Pekkarinen, kuva Juha Sinisalo

Viime kesänä Raumalla ja Porvoossa saattoi nähdä nuoren miehen ajelevan polkupyörällä erikoisen kuorman kanssa. Pyörän etukorin päällä keikkui pitsinnypläystyyny nuppineuloineen ja lankoineen. Kuka tahansa sai tulla kokeilemaan taitojaan.

Kiertävä nyplääjä oli luokanopettajaksi opiskeleva raumalainen Tarmo Thorström, 27. Pyörätempauksella hän halusi sekä esitellä raumalaista pitsiperinnettä että madaltaa ihmisten kynnystä kokeilla vaikeana pidettyä lajia. Muutamat kokeilivat, mutta enemmistö ihasteli sivusta.

– Päädyin aika moneen japanilaiseen kotialbumiin, Thorström kertoo.

Thorström opiskelee Raumalla luokanopettajaksi. Kun hän valmistuu, hänellä on käsityön aineenopettajan pätevyys ja hän liittyy siihen melko harvalukaiseen joukkoon miesopettajia, joilla kyse on tekstiilityöstä.

Tilkut uusiksi

Käsillä tekeminen on näkynyt Thorströmin elämässä aina. Lapsuudenkodissa Keski-Suomen Kivijärvellä oli selvää, että tavaroita valmistetaan ja korjataan omin käsin tekemättä siitä numeroa.

Koulussa Thorström oli silti puukäsityössä kuten muutkin pojat. Pojat tekivät

linnunpöntön ja löylykauhan, tytöt valmistivat rätkikässäluokassa patalappuja ja villasukat. Kun Thorström aloitti opinnot Rauman OKL:ssä, hän osasi ommella napin paitaan ja vetää mummon kutomat villasukat jalkaan.

Hän oli kuitenkin aina pitänyt haasteista, joten pitkäksi sivuaineekseen hän tahtoi jotain, jossa on huono. Siis tekstiilityön.

Aluksi hän sai virkata harjoitustilkkunsa kahdesti. Muutamassa kuukaudessa silmukoiden logiikka avautui ja pian Thorström ei enää tarvinnut ohjeita. Hän huomasi olevansa hyvä perustekniikoiden soveltaja ja alkoi improvisoida sormikkaita, pullokoteloita, pipoja ja pehmoleluja.

– Kun ei tiedä, miten jotain kuuluu tehdä, ei ole rajoitteita, hän sanoo.

Kisällistä taituriksi

Pitsi tuli Thorströmin elämään vahingossa, kun hän osui opintojensa alkupuolella Rauman Pitsiviikolle katsomaan nypläysnäytöstä.

Kymmenet puiset pulikat lentelivät 80-vuotiaan Impi Alangon käsissä ristiin rastiin ja langat kiristyivät nuppineulojen ympärille monimutkaiseksi kuvioksi. Nopeasti kävi myös taiturin suu, kun hän puheli katsojien kanssa.

Myös Thorström jäi juttelemaan. Kun hän kertoi opiskelevansa tekstiilityötä, Alanko tarjoutui opettamaan hänelle nypläystä.

– Olin ällikällä lyöty: pitsinnypläyksen Sibelius tarjosi minulle opetusta. Ei sellaisesta voinut kieltäytyä.

Koko syksyn hän kävi Alangon kotona oppitunneilla. Alku oli arvatenkin sotkuista. Thorströmin sormet eivät hallinneet tarkkoja liikkeitä, langat katkeilivat ja ne pulikat, pitsikielellä nypylät, eivät totelleet. Mutta Alanko oli kärsivällinen ja Thorström oppi.

Nyt hänkin pystyy jo viskelemään lankoja ja juttelemaan samanaikaisesti. Kuvionsa hän tekee mieluiten ilman ohjeita. Silloin voi vain antaa mennä.

Kaikenlaista Thorström onkin pitsistään tehnyt. Liinojen ja reunapitsien ohella on syntynyt solmioita, hopeisia korvakoruja, rannenuhoja ja lelukruunuja. Tulossa on sormuksia ja ranne- ja kaulakoruja yhteistyössä muiden käsityöläisten kanssa.

– Käsillä tekeminen on terapiaa. Nyplätessä voin päästä sellaiseen flow-tilaan, etten muista mennä nukkumaan.

Pieni ravistelu piristää

Käsityöt ovat vain osa Thorströmin hengästyttävää aktiivisuutta. Opinnot ovat viime aikoina saaneet odottaa, sillä hän on työskennellyt Eurajoella verkkonuorisotyön kehittäjänä. Vapaa-ajallaan hän ohjaa näytelmää Rauman ylioppilasteatteriin, urheilee, valokuvaa ja pitää kahta blogia, joista toisessa kertoo elämästään sarjakuvan avulla.

Takana on myös partiota, kunnallispolitiikkaa, valokuvauksen opetusta ja nypläysperinnettä säilyttävän verkko-opetusmateriaalin tekoa. Ensi vuonna pitäisi valmistua luokanopettajaksi.

Thorströmin mukaan jo hänen opiskeluaikanaan tekstiilitöiden tekeminen on tullut miehille aiempaa helpommaksi. Jotta kehitys jatkuisi, hän muuttaisi käsityöopetusta niin, että alaluokilla olisi vain yksi käsityöoppiaine. Puu, metalli, langat ja kankaat tulisivat kaikille tutuiksi ja vasta yläkoulussa voisi valita, mihin haluaa keskittyä.

– Käsitöissä voisi myös opettaa taitoja, joita lapset eivät enää välttämättä opi kotona, kuten hyllyn kiinnitystä seinään tai vaatteiden huoltamista. Mutta ei niin, että esimerkiksi kierrättämisestä tulee vain ankea tapa säästää

käsityötunneilla.

Fillarinyplääjä oli viime kesän alueutisten lemmikkiaiheita, eikä Thorström ole muutenkaan karttanut mahdollisuuksia tuoda käsitöitään tai ajatuksiaan esille. Pieni kylähullun leima kannattaa kestää.

– Jos kukaan ei herätä kummastusta, uuteen ei koskaan totuta, Thorström toteaa.

Ehkä joskus sana nyplääjä ei saa ihmisten päässä automaattisesti mummo-päätettä.